

Program wychowawczo-profilaktyczny *Zespołu Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku*

„Wychowywać to nie znaczy kształcić tylko rozum, lecz kształtować harmonijnie całego człowieka, a więc także jego serce i charakter. Wychowywać, to znaczy również- z pokolenia na pokolenie przekazywać wartości, które nadają życiu sens i wypełniają je treścią. Przekazuje się je nie tylko słowami, lecz przede wszystkim przykładem własnego życia. Wychowanie jest wspólnym zadaniem rodziców, szkoły, uniwersytetów, prasy, radia, telewizji i opinii publicznej. Wychowywanie jest bardzo odpowiedzialnym zadaniem.”

Phil Bosmans

„Abyście umieli zdać sprawę z nadziei, która jest w was. Podstawą tej nadziei jest w pierwszym rzędzie sama młodość, która będąc kluczowym etapem życia, jest szczególnym bogactwem, dobrem samego człowieczeństwa. To czas szczególnej odpowiedzialności i nadziei, kształtowania osobowości, precyzowania ideałów i projektów życiowych, okres poszukiwania prawdy, a także dążenia do prawdziwego szczęścia”.

Jan Paweł II

Spis treści

1. Podstawa prawna	3
2. Wstęp	3
3. Założenia ogólne programu.....	4
4. Priorytety wychowawczo-profilaktyczne	4
5. Zamierzone efekty realizacji Programu wychowawczo–profilaktycznego ZSE w Białymstoku	5
6. Cele główne Programu wychowawczo–profilaktycznego ZSE w Białymstoku.....	5
6.1. Wychowanie patriotyczne i obywatelskie	5
6.2. Wychowanie do życia w rodzinie i społeczeństwie	5
6.3. Edukacja regionalna	6
6.4. Promowanie zdrowego stylu życia	6
6.5. Przeciwdziałanie patologiom i uzależnieniom	6
6.6. Przeciwdziałanie agresji	6
6.7. Orientacja zawodowa i planowanie kariery	6
6.8. Kształtowanie określonych kompetencji psychospołecznych	7
6.9. Zapobieganie wagarom i niepowodzeniom szkolnym	7
6.10. Wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań	7
7. Realizatorzy działań wychowawczo-profilaktycznych	7
7.1. Dyrektor ZSE.....	7
7.2. Nauczyciele ZSE.....	7
7.3. Wychowawcy klas.....	8
7.4. Pedagog szkolny.....	9
7.5. Pedagog specjalny.....	9
7.6. Psycholog szkolny.....	10
7.7. Rodzice uczniów ZSE.....	10
8. Plan działań realizowanych w ramach Programu wychowawczo-profilaktycznego w Zespole Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku w ujęciu tabelarycznym	10
9. Czynniki chroniące oraz czynniki ryzyka	18
10. Diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka	19
11. Postanowienia końcowe	19

Ilekróć w niniejszym dokumencie jest mowa o **Programie** należy przez to rozumieć **Program wychowawczo-profilaktyczny Zespołu Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku.**

1. Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
- Konwencja o Prawach Dziecka.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, art. 4 ust. 1 (Dz. U. z 2024 r. poz. 917).
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1162).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673)
- Narodowy Program Zdrowia z dnia 30 marca 2021 r. (Dz. U. z 2021 poz. 642)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w województwie podlaskim na lata 2022 – 2025.
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz.1604 oraz z 2024 r. poz 933).
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467, z 2020 r. poz. 1248, z 2021 r. poz. 1537, z 2022 r. poz. 622 i 1705, z 2023 r. poz. 314 i 1755, z 2024 r. poz. 1019 oraz z 2025 r. poz. 382 i 1035)
- Rozporządzenie MEiN z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2094 oraz z 2024 r. poz. 1302)
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Statut Zespołu Szkół Elektrycznych im. prof. J. Groszkowskiego w Białymstoku oraz regulaminy wewnętrzne.
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026

2. Wstęp.

Szkoła jako instytucja, wraz z jej uwarunkowaniami i sposobem organizacji procesu dydaktycznego ma olbrzymi wpływ na kształtowanie osobowości i postaw młodych ludzi. Umożliwia uczniom zmienianie się w zaplanowanym przez nauczycieli i wychowawców kierunku. Często determinuje zmianę sposobu postrzegania świata, kształtowania i wyrażania uczuć, poglądów i przekonań. W tej sztucznie powstałej, przypadkowej grupie osób zawiązują się przyjaźnie, powstają związki, klarują się hierarchie wpływów, pozycji i ról społecznych. Ustalanie struktur klasowych wiąże się niejednokrotnie z powstawaniem konfliktów rozwiązywanych w różny sposób, najczęściej bez przemocy. Niekiedy jednak, mimo podejmowanych działań, dochodzi wśród uczniów do zachowań agresywnych. Napięcia i konflikty w klasie szkolnej są zjawiskiem naturalnym. Jednak nie są odosobnione również przypadki, gdy ze względu na specyficzną w tej szkole przewagę uczniów płci męskiej, rodzą się poważne konflikty, które pociągają za sobą reakcje agresywne. Ponadto młodzież w wieku szkolnym ma tendencję do podejmowania różnego typu zachowań ryzykownych. Niniejszy Program obejmuje zespół działań wychowawczych, profilaktycznych i interwencyjnych, mających na celu kształtowanie pożądanych postaw i niedopuszczenie do rozwoju między innymi takich zjawisk jak: uzależnienia od nikotyny, alkoholu, narkotyków, siecioholizm, fonoholizm, cyberprzemoc, agresja, przemoc i mobbing szkolny, czy wagary i niepowodzenia szkolne. Ponadto zwraca uwagę również na kształtowanie odpowiedniej postawy cywilnej ucznia poprzez wyrabianie w nim nawyków zdrowego stylu życia i umiejętności interpersonalnych. Wyposażenie ucznia w wiedzę i zdolności poznawcze, ale też w kompetencje moralne i społeczne staje się koniecznością i rolą współczesnej placówki oświatowej. Program ten służy wzmocnieniu realizacji wychowawczej funkcji szkoły.

Program skierowany jest do uczniów, rodziców i grona pedagogicznego, czyli do wszystkich uczestników i realizatorów procesu dydaktyczno-wychowawczego. Kompleksowe przeciwdziałanie wyżej wymienionym zjawiskom stanowi cel niniejszego programu. Jednak należy podkreślić, iż nie istnieje jedna prosta recepta na zapobieganie i eliminowanie zjawisk niepożądanych wśród społeczności szkolnej. Jednakże podejmowanie działań prewencyjnych jest obowiązkiem, a nawet misją szkoły i stwarza perspektywę poprawy atmosfery życia ucznia zarówno na terenie placówki jak i w środowisku pozaszkolnym.

Wychowanie jest jedną z podstawowych kategorii pedagogicznych. Wychowanie według Wincentego Okonia to „świadomie organizowana działalność społeczna, oparta na stosunku wychowawczym między wychowankiem, a wychowawcą, której celem jest wywoływanie zamierzonych zmian w osobowości wychowanka.”

W rozumieniu potocznym profilaktyka oznacza zapobieganie występowaniu zjawisk niepożądanych. Według W. Okonia profilaktyka to ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi. W pedagogice oznacza zapobieganie powstawaniu u dzieci niepożądanych przyzwyczajęń i postaw, błędów w uczeniu się lub postawie ciała. W tym znaczeniu profilaktyka oznacza wszelkie pożądane oddziaływanie pedagogiczne, wytwarzając bowiem jakieś wartościowe cechy, jednocześnie zapobiega powstawaniu cech niepożądanych lub ich utrwaleniu się.¹

Współczesne podejście profilaktyki obejmuje trzy stopnie działań profilaktycznych:

- **profilaktyka stopnia I**

skierowana do grup niskiego ryzyka, obejmująca szerokie i niezdiagnozowane grupy osób, której celem jest promocja zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji zachowań ryzykownych;

- **profilaktyka stopnia II**

adresowana do grup podwyższonego ryzyka i osób po inicjacji zachowań ryzykownych, której celem jest obniżenie czasu i głębokości dysfunkcji oraz wycofanie się z ryzykownego działania;

- **profilaktyka stopnia III**

skierowana do grup wysokiego ryzyka obejmująca działania lecznicze, rehabilitacyjne oraz resocjalizacyjne, której celem jest przeciwdziałanie rozszerzaniu się degradacji społecznej oraz powrót do normalnego funkcjonowania.

Do zadań szkoły należy przede wszystkim profilaktyka stopnia I określana jako uprzedzająca. Jej celem jest promowanie zdrowego stylu życia, niedopuszczanie do pojawienia się patologii społecznej, ochrona młodzieży przed zagrożeniem niedostosowaniem społecznym. Oddziaływania te to promowanie własnych, pozytywnych postaw społecznych uczniów, korygowanie ich nieprawidłowych zachowań, stwarzanie atmosfery zaufania i bezpieczeństwa oraz rozwijanie u uczniów poczucia wartości i brania odpowiedzialności za własne decyzje. Działania pierwszego stopnia prowadzone są w kilku obszarach: wychowawczym, edukacyjnym, informacyjnym i profilaktycznym.

Program wychowawczo-profilaktyczny opracowany jest na podstawie corocznie przeprowadzonej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka. Uzyskane wyniki pozwalają na określenie kierunków działań wychowawczo-profilaktycznych na dany rok szkolny.

Priorytetem działań wychowawczo-profilaktycznych w roku szkolnym 2025/26 jest wzmocnienie kondycji psychicznej uczniów, poczucia bezpieczeństwa uczniów, kształtowanie prawidłowych postaw społecznych i obywatelskich, zachowań służących zdrowiu oraz promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego poruszania się w sieci.

Występowanie różnorodnych czynników zaburzających poczucie bezpieczeństwa, doświadczanie kryzysów natury emocjonalnej, edukacyjnej, migracyjnej, niepowodzenia edukacyjnego, doświadczanie trudności w relacjach interpersonalnych czy nieumiejętność radzenia sobie z emocjami w konstruktywny i bezpieczny sposób, to tylko niektóre z czynników, które znacząco wpływają na stan emocjonalny i funkcjonowanie młodzieży. W związku z tym niezbędna jest intensyfikacja działań mających na celu wzmocnienie kondycji emocjonalnej uczniów oraz podejmowanie działań z zakresu zdrowia psychicznego.

Duży nacisk należy położyć na wsparcie młodzieży w rozwoju ich kompetencji osobistych, chroniących ich przed podejmowaniem zachowań ryzykownych, intensyfikację działań profilaktycznych z ww. zakresu oraz rozwijanie empatii i wrażliwości na innych, budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych.

Przyjazna atmosfera, poczucie wsparcia ze strony dorosłych, pozytywna grupa rówieśnicza znacząco wzmocniają poczucie bezpieczeństwa w szkole, dlatego też niezbędne jest okazywanie zainteresowania sprawami uczniów ze strony nauczycieli, udzielanie im adekwatnego wsparcia przy współpracy i zaangażowaniu rodziców.

3. Założenia ogólne Programu:

- treści Programu są wdrażane do programu nauczania wszystkich przedmiotów ze szczególnym uwzględnieniem godzin z wychowawcą;
- wychowawcy tworzą plany pracy wychowawczej swoich klas w oparciu o Program;
- treści Programu są spójne z Koncepcją Pracy Szkoły, ceremoniałem szkolnym, planem pracy Samorządu Uczniowskiego, planami pracy zespołów samokształceniowych, kół zainteresowań i innymi działaniami podejmowanymi w szkole;
- uczniowie i ich rodzice mogą zgłaszać swoje wnioski i propozycje związane z Programem i jego realizacją;
- zadania wynikające z Programu realizowane są we współpracy nauczycieli, uczniów i ich rodziców, a także społeczności lokalnej;
- Program znany jest całej społeczności szkolnej.

4. Priorytety wychowawczo-profilaktyczne:

¹Okon W., Nowy słownik pedagogiczny, Warszawa 1998, s.315-316.

- Wszechstronny rozwój osobowości ucznia.
- Kształtowanie umiejętności zawodowych.
- Przygotowanie i motywowanie uczniów do dalszego kształcenia się i wejścia na rynek pracy.
- Stwarzanie warunków do kształtowania wrażliwości na kulturę i sztukę.
- Przyjazna atmosfera w szkole – sprzyjająca nauce i wychowaniu.
- Zapewnienie warunków i poczucia bezpieczeństwa członkom społeczności szkolnej, zarówno w relacjach bezpośrednich jak i w sferze funkcjonowania wirtualnego.
- Kształtowanie nawyków aktywnego spędzania czasu wolnego
- Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne postawy i czyny.
- Wdrażanie do odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych.
- Wdrażanie do zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych.
- Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego młodzieży – wspieranie w zachowaniu zdrowia psychicznego uczniów przy szczególnym uwzględnieniu czynników ryzyka.
- Kształtowanie postawy tolerancji i akceptacji wobec osób o odmiennym statusie społecznym, materialnym, niepełnosprawnych, przewlekłe chorych, obcokrajowców, z trudnościami w uczeniu się i in.
- Profilaktyka zachowań ryzykownych (uzależnienia, wagary, niepowodzenia szkolne i inne).
- Dbłość o estetykę i czystość szkoły.
- Kształcenie postawy proekologicznej.
- Wpajanie patriotyzmu do ojczyzny i regionu.
- Wspomaganie wychowawczej roli rodziny – wspieranie rodziców w procesie wychowania.
- Promowanie higieny cyfrowej i bezpiecznego poruszania się w sieci. Profilaktyka hejtu i cyberprzemocy.

5. Zamierzone efekty realizacji Programu:

Nasz uczeń (absolwent) to człowiek, który:

- jest uczciwy, odpowiedzialny, tolerancyjny;
- szanuje tradycje regionalne i narodowe;
- przestrzega zasad dobrego zachowania i moralnego postępowania;
- cechuje się życzliwością, jest koleżeński, uczynny, prezentuje postawę altruistyczną;
- troszczy się o bezpieczeństwo i zdrowie swoje oraz innych;
- przejawia wrażliwość na sztukę, kultywuje tradycje i obyczaje;
- dba o estetykę otoczenia i mienie społeczne, prezentuje postawę proekologiczną;
- podejmuje działania prozdrowotne i prowadzi zdrowy styl życia;
- nieustannie podnosi swoje kwalifikacje oraz rozwija się na gruncie zawodowym i społecznym.

6. Cele główne Programu:

6.1. Wychowanie patriotyczne i obywatelskie:

- wpajanie zasad kultury osobistej;
- wyrabianie poczucia godności i odpowiedzialności cywilnej;
- kształtowanie właściwego rozumienia wolności osobistej;
- przygotowanie uczniów do świadomego, aktywnego oraz odpowiedzialnego dokonywania wyborów życiowych i ponoszenia ich konsekwencji;
- kształtowanie tożsamości narodowej i szacunku dla symboli narodowych i regionalnych oraz ceremoniału szkolnego;
- kształtowanie zachowań tolerancyjnych wobec grup i osób o odmiennej tradycji narodowej, kulturowej czy religijnej;
- wyrabianie odwagi do obrony słusznych przekonań własnych i innych;
- kształtowanie postaw altruistycznych;
- wdrażanie postawy prawidłowo rozumianej tolerancji przy równoczesnym zwalczaniu pobłażliwości wobec zła, wystrzeganie się liberalizacji poglądów w najważniejszych dziedzinach życia;
- poszanowanie mienia klasy, szkoły i społecznego;
- godne reprezentowanie własnej osoby, klasy i szkoły w różnych sytuacjach społecznych;
- rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska oraz szacunku dla historii regionu i narodu;
- rozwijanie postaw samorządności.

6.2. Wychowanie do życia w rodzinie i społeczeństwie:

- rozwijanie umiejętności rozwiązywania problemów związanych z okresem dojrzewania, dorastania i wyborem drogi życiowej;
- pogłębianie wiedzy związanej z funkcjami rodziny, rolami jej poszczególnych członków;
- przygotowanie do życia w rodzinie;
- formowanie odpowiedzialności za kształt przyszłej rodziny;
- kształtowanie postawy prorodzinnej i prospołecznej;
- doskonalenie umiejętności współdziałania w zespole;

- podnoszenie kompetencji komunikacyjnych, umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, właściwego zachowywania się w sytuacjach trudnych;
- kształtowanie prawych postaw względem innych ludzi, promowanie szacunku dla drugiego człowieka;
- przygotowanie młodzieży do dorosłego życia w społeczeństwie demokratycznym i w rodzinie w oparciu o uniwersalne zasady etyczne, normy oraz prawo.

6.3. Edukacja regionalna:

- ukazywanie piękna kultury rodzimej, zaznajamianie z dorobkiem kultury ludowej regionu podlaskiego;
- poznawanie historii miasta Białegostoku;
- wyrabianie poczucia dumy ze sławnych Polaków oraz szacunku wobec ich wkładu w kulturę i naukę;
- kształtowanie więzi ze szkołą oraz umiejętności utożsamiania się z nią;
- przybliżenie postaci patrona szkoły oraz innych wzorców osobowościowych;
- umiejętne korzystanie z dóbr kulturalnych i osiągnięć naukowych, w tym także środków masowego przekazu.

6.4. Promowanie zdrowego stylu życia:

- kształtowanie postaw prozdrowotnych oraz promowanie działań z zakresu ochrony zdrowia;
- rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej;
- utrwalanie zasad udzielania pierwszej pomocy;
- wpajanie postawy troski o zdrowie i rozwój psychofizyczny, bezpieczeństwo własne i rówieśników, higienę osobistą;
- pogłębianie świadomości ekologicznej oraz kształtowanie szacunku do środowiska naturalnego, kształtowanie wrażliwości na estetykę otoczenia – edukacja proekologiczna;
- nauczanie zasad właściwego gospodarowania czasem oraz aktywnego spędzania czasu wolnego.

6.5. Zapobieganie patologiom i uzależnieniom:

- uświadamianie o zagrożeniach wynikających z:
 - destrukcyjnego wpływu używek: nikotyny, alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych;
 - negatywnego oddziaływania środowisk i grup destrukcyjnych;
 - nieumiejętnego korzystania z mediów, a w szczególności z braku selekcji przekazów internetowych oraz telewizyjnych;
 - siecioholizmu, fonoholizmu i cyberprzemocy;
 - podejmowania ryzykownych zachowań społecznych;
- podejmowanie działań prewencyjnych w odniesieniu do potencjalnych zagrożeń patologiami i uzależnieniami;
- podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku zdiagnozowania patologii bądź wystąpienia sytuacji kryzysowej;
- udzielanie informacji na temat form wsparcia i placówek pomocowych w sytuacji zagrożenia uzależnieniem lub uzależnienia oraz trudności wychowawczych, emocjonalnych, rodzinnych.

6.6. Przeciwdziałanie agresji:

- rozpoznawanie problemów wychowawczych;
- kształtowanie właściwych relacji międzyludzkich;
- podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku wystąpienia niewłaściwych postaw i zachowań;
- edukacja w zakresie mediacji jako metody rozwiązywania konfliktów;
- przestrzeganie i egzekwowanie przyjętych norm, wynikających z wewnętrznych regulaminów szkolnych;
- otoczenie opieką uczniów przejawiających trudności emocjonalne;
- współpraca z rodziną ucznia wymagającego opieki oraz instytucjami wspomagającymi proces wychowawczy w diagnozowaniu potrzeb oraz podejmowaniu odpowiednich działań opiekuńczo-wychowawczych.

6.7. Orientacja zawodowa i planowanie kariery:

- uwzględnianie indywidualnych potrzeb dziecka;
- dążenie do zaspokajania potrzeb edukacyjnych i wszechstronnego rozwoju osobowości uczniów;
- rozbudzanie i rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów;
- kształtowanie umiejętności krytycznego myślenia, uczestnictwa w dialogu, prezentacji własnego stanowiska i jego obrony;
- motywowanie do nauki, pracy nad samorozwojem i samodoskonaleniem się ucznia – także przy wykorzystaniu ścieżek edukacji i doskonalenia zdalnego;
- kształtowanie umiejętności dokonywania samooceny i związanych z nią predyspozycji zawodowych;
- zapoznanie z realiami rynku pracy oraz przygotowanie do wejścia na ścieżkę zawodową.

6.8. Kształtowanie określonych kompetencji psychospołecznych.

- pogłębianie wiedzy uczniów w zakresie konstruktywnych form radzenia sobie ze stresem;
- zapoznanie z technikami relaksacyjnymi;
- nabywanie umiejętności redukcji czynników stresogennych;

- kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, wyrażania własnego zdania i poglądów;
- podnoszenie umiejętności w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- kształtowanie umiejętności konstruktywnego, bezpiecznego radzenia sobie z trudnymi emocjami, przykrymi doświadczeniami, obniżonym nastrojem, kryzysem emocjonalnym i in.

6.9. Zapobieganie wagarom i niepowodzeniom szkolnym.

- angażowanie uczniów do udziału w inicjatywach wewnątrzszkolnych;
- stwarzanie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych;
- stosowanie metod aktywizujących w nauczaniu;
- stosowanie systemu nagród i kar;
- bieżący monitoring frekwencji;
- rozwijanie umiejętności właściwego posługiwania się zasobami i narzędziami wykorzystującymi technologie informacyjno-komunikacyjne oraz bezpiecznej aktywności w sieci

6.10. Wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań.

- kształtowanie godnej postawy moralnej;
- rozwój zainteresowań, kultury artystycznej i technicznej;
- organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi;
- promocja idei wolontariatu;
- kształtowanie postawy prorodzinnej.

7. Realizatorzy działań wychowawczo-profilaktycznych.

7.1. Dyrektor Zespołu Szkół Elektrycznych:

Dyrektor ZSE kieruje działalnością szkoły i jest jej przedstawicielem na zewnątrz. Jest przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły i przewodniczącym Rady Pedagogicznej. Jako lider budowania wartości opartych na dialogu, porozumieniu i partycypacji społecznej dba o przyjazną atmosferę wśród całej społeczności szkolnej, tworząc warunki do efektywnej współpracy między nauczycielami, uczniami i rodzicami. Sprawuje opiekę nad młodzieżą uczącą się w szkole oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego każdego ucznia. Inicjuje i monitoruje pracę nauczycieli i specjalistów. Dbą o doskonalenie kadry z zakresu procesu wychowawczego i umiejętności dydaktycznych. Współpracuje z instytucjami lokalnymi wspomagającymi działania szkoły.

Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny w szczególności za:

- dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły;
- realizację zadań zgodnie z uchwałami Rady Pedagogicznej;
- tworzenie warunków do rozwijania samorządnej i samodzielnej pracy uczniów;
- zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji ich zadań;
- zapewnienie w miarę możliwości odpowiednich warunków organizacyjnych do realizacji zadań dydaktycznych, profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych.

7.2. Nauczyciele Zespołu Szkół Elektrycznych:

Nauczyciele ZSE dbają o wszechstronny rozwój ucznia, jego edukację i bezpieczeństwo w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka. Prowadzą pracę dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą oraz odpowiadają za jakość i wyniki tej pracy. Zobowiązani są do rzetelnego realizowania podstawowych zadań i celów wychowawczo-profilaktycznych szkoły oraz dążenia do kształtowania ideału absolwenta. Uczestniczą w diagnozowaniu potrzeb w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły. Udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych. Doskonają swoje umiejętności wychowawcze, komunikacyjne, kompetencje w zakresie rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz umiejętności pracy w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych, pracy z uczniami z doświadczeniem migracyjnym i in.

Nauczyciele na lekcjach powinni własną postawą i przez stwarzanie konstruktywnych sytuacji wychowawczych:

- wspierać rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania;
- udzielać pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych;
- czuwać nad prawidłowym przebiegiem procesu dydaktycznego;
- oceniać bezstronnie i obiektywnie oraz sprawiedliwie traktować wszystkich uczniów;
- uczyć systematyczności, punktualności, dokładności, tolerancji, przestrzegania obowiązujących norm obyczajowych i społecznych;
- podnosić poczucie własnej wartości uczniów i dążyć do wypracowania przez nich samokrytycyzmu;
- uczyć poprawnej komunikacji i współpracy w grupie;
- zapoznawać z zasadami kultury życia codziennego;
- uczyć troski o własne zdrowie i bezpieczeństwo uczniów;
- wykorzystywać treści przedmiotowe do ukazywania:
 - wartości ogólnoludzkich, które mogą służyć jako drogowskazy w życiu młodego człowieka;
 - sposobów rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych i dokonywania właściwych wyborów, a także ponoszenia ich konsekwencji;

- znaczenia norm moralnych w życiu człowieka;
- zagrożeń ze strony przyrody i cywilizacji oraz sposobów ich uniknięcia;
- wartości rodziny w życiu człowieka, tradycji rodzinnych, regionalnych, narodowych i ich znaczenia dla tożsamości człowieka.

Wszyscy nauczyciele są członkami Rady Pedagogicznej i realizują zadania wynikające z podjętych przez nią uchwał.

7.3. Wychowawcy klas:

Wychowawca jest wzorem konstruktywnych zachowań, opiekunem, doradcą i mediatorem swojej klasy. Jego ogromna rola polega na wskazywaniu uczniowi drogi, po której wkroczy w dorosłe życie jako człowiek odpowiedzialny, świadomy, wykształcony i przygotowany do pełnienia ról życiowych.

Każdego ucznia traktuje jak osobę wyjątkową, odrębną i godną szacunku jak również dba o integrację całej klasy, kształtując w uczniach postawę solidarności i jedności klasowej. Wspiera ucznia w trudnych sytuacjach życiowych, chroni go i rozbudza w nim pozytywną samoocenę.

Wychowawca uczy młodego człowieka odpowiedzialności i ponoszenia konsekwencji za swoje zachowanie. Wprowadza go w świat kształtowania się hierarchii zasad moralnych i etycznych.

Zadaniem wychowawcy jest sprawowanie opieki wychowawczej nad uczniami poprzez:

- tworzenie warunków wspomagających wszechstronny rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowania do życia w rodzinie i społeczeństwie;
- rozpoznawanie potrzeb uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego oraz udzielanie bądź organizacja adekwatnego wsparcia,
- inspirowanie i wspomaganie działań klasy;
- podejmowanie działań umożliwiających rozwiązywanie konfliktów w klasie a także pomiędzy uczniami a innymi członkami społeczności szkolnej;
- planowanie i organizowanie procesu wychowania w klasie;
- współpracę z innymi nauczycielami w celu uzgadniania i koordynowania działań wychowawczych;
- współpracę z pedagogiem szkolnym i innymi specjalistami w celu uzyskania wszechstronnej pomocy dla swoich wychowanków i doradztwa dla ich rodziców;
- diagnozowanie środowiska klasowego, diagnozowanie potrzeb i trudności indywidualnych uczniów, diagnozowanie sytuacji rodzinnej;
- zapoznanie się ze stanem zdrowia swoich wychowanków i powiadomienie uczących w danej klasie o mogących występować u pewnych uczniów nagłych zmianach chorobowych (np. padaczka, hemofilia, ostre alergie, choroby układu krążenia) – grono pedagogiczne, które zapoznało się z informacjami na temat stanu zdrowia konkretnych uczniów, zobowiązane jest do przestrzegania tajemnicy lekarskiej;
- realizowanie Programu;
- systematyczną współpracę z rodzicami uczniów i wspieranie ich w procesie wychowawczym, a także:
 - zachęcanie rodziców do udziału w życiu szkoły;
 - poinformowanie rodziców na pierwszym zebraniu o zasadach usprawiedliwiania nieobecności i terminowe zawiadamianie rodziców o grożącej uczniowi ocenie niedostatecznej z przedmiotu, nieodpowiedniej i nagannej ocenie z zachowania zgodnie z przepisami prawa i przyjętymi w szkole zasadami wynikającymi ze Statutu Szkoły;
- wykonywanie czynności administracyjnych dotyczących klasy;
- czuwanie nad przestrzeganiem przez uczniów Statutu Szkoły, a przede wszystkim prawidłową realizacją obowiązku szkolnego;
- doskonalenie swoich umiejętności w zakresie działań wychowawczych, interwencyjnych i profilaktycznych;
- pracę w zespole wychowawczym celem ustalenia i przestrzegania wychowawczych wymagań szkoły.

7.4. Pedagog szkolny:

Praca pedagoga szkolnego ZSE polega w szczególności na:

- diagnozowaniu środowiska ucznia;
- rozpoznawaniu potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia i umożliwianiu ich zaspokojenia;
- rozpoznawaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych;
- wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami;
- organizowaniu różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- podejmowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z Programu;
- opracowywaniu wniosków dotyczących uczniów wymagających szczególnej opieki i pomocy wychowawczej;
- stwarzaniu uczniom wymagającym szczególnej opieki i pomocy możliwości korzystania z zorganizowanych form zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych;

- wspieraniu nauczycieli i rodziców w działaniach wyrównujących szansę edukacyjne ucznia;
- udzielaniu nauczycielom pomocy w dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom;
- wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, w tym wynikających z obniżonej kondycji psychicznej uczniów oraz związanych z występowaniem innych kryzysów;
- wspieranie nauczycieli i wychowawców, którym trudno jest wspierać uczniów w związku z przeżywaniem osobistych kryzysów psychicznych;
- podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.

7.5. Pedagog specjalny:

Praca pedagoga specjalnego w ZSE polega w szczególności na:

- udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom oraz nauczycielom;
- podejmowaniu działań wychowawczo-profilaktycznych wynikających z Programu;
- wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, w tym wynikających z obniżonej kondycji psychicznej uczniów oraz związanych z występowaniem innych kryzysów;
- współpracy z nauczycielami, wychowawcami, innymi specjalistami zatrudnionymi w szkole i w placówkach wspierających oraz z rodzicami i uczniami, m. in. w zakresie:
 - diagnozowania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów, przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły;
 - rekomendowania dyrektorowi działań w celu zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w szkole;
- wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w kontekście doboru metod, form pracy, określaniu potrzeb uczniów, ale także ich mocnych stron;
- współpracy z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- podejmowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z Programu.

7.6. Psycholog szkolny:

Praca psychologa szkolnego w ZSE polega w szczególności na:

- prowadzeniu badań i działań diagnostycznych uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów;
- określaniu mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- określaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz trudności w funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia w życiu szkoły;
- udzielaniu uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
- podejmowaniu działań wychowawczych i profilaktycznych wynikających z Programu;
- minimalizowaniu skutków zaburzeń, zapobieganie zaburzeniom zachowania oraz inicjowanie różnych form pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym;
- wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, w tym wynikających z obniżonej kondycji psychicznej uczniów oraz związanych z występowaniem innych kryzysów;
- inicjowaniu i prowadzeniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych;
- pomocy rodzicom i wsparciu nauczycieli w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości i predyspozycji i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych i trudności w funkcjonowaniu uczniów.

7.7. Rodzice uczniów Zespołu Szkół Elektrycznych:

- mają świadomość faktu istnienia środków psychoaktywnych i używek i identyfikują objawy ich zażycia;
- dają dobry przykład własną postawą;
- słuchają uważnie, co mają do powiedzenia ich dzieci;
- interesują się sprawami dzieci, w sytuacjach trudnych udzielają wsparcia swoim dzieciom;
- ustalają ściśle reguły zasad panujących w domu (dotyczących min. palenia i spożywania alkoholu) oraz jasny system wartości i są konsekwentni w ich egzekwowaniu;
- prowadzą wspólnie ocenę i weryfikację tego, co oferują środki masowego przekazu, będące głównym źródłem informacji o zachowaniach demoralizujących;
- kształtują u dzieci pozytywny wizerunek własnej osoby i zachęcają do pracy nad rozwojem własnej osobowości, gdyż negatywne wyobrażenie o sobie sprzyja podejmowaniu zachowań ryzykownych;
- zachęcają swoje dzieci do uczestniczenia w działalności prozdrowotnej i twórczej w imię rozwoju własnej osobowości;

- realizują proces wychowania dziecka i są wspierani w swych działaniach przez szkołę;
- aktywnie współpracują ze szkołą;
- uczestniczą w wychowawczych i profilaktycznych działaniach szkoły;
- opiniują i zatwierdzają Program Wychowawczo-Profilaktyczny ZSE w Białymstoku;
- uczciwie i rzetelnie informują wychowawców o stanie zdrowia dziecka, przyczynach jego nieobecności i znanych sobie przyczynach niepowodzeń szkolnych;
- uczestniczą w ogólnych spotkaniach rodziców z wychowawcami;
- korzystają z pomocy i wsparcia wychowawcy, pedagoga i psychologa szkolnego.

8. Plan działań realizowanych w ramach Programu wychowawczo-profilaktycznego w Zespole Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku w ujęciu tabelarycznym.

8.1. Wychowanie patriotyczne i obywatelskie.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Kształtowanie szacunku do własnego państwa, symboli narodowych i hymnu narodowego.	<ul style="list-style-type: none">• prowadzenie zajęć dotyczących symboli narodowych i tradycji;• utrwalenie znajomości Hymnu Narodowego (kl. I);• uczestnictwo oraz przygotowanie uroczystości szkolnych i lokalnych;• spotkania z przedstawicielami IPN;• ślubowanie klas I-szych.	<ul style="list-style-type: none">• n-le wychowawcy;• dyrektor;• n-le odpowiedzialni za przygotowanie uroczystości;• n-le historii, WOS, EdB, edukacji obywatelskiej	wrzesień, październik, cały rok
2.	Tworzenie i podtrzymywanie obrzędowości, tradycji szkolnej i regionalnej.	<ul style="list-style-type: none">• organizacja świąt i uroczystości szkolnych;• nauka hymnu ZSE (kl. I);• akademie z okazji Dnia Odzyskania Niepodległości i innych.	<ul style="list-style-type: none">• wychowawcy, n-le EdB, edukacji obywatelskiej;• wicedyrektor;• opiekun SU;• n-le przygotowujący uroczystości.	wrzesień, październik, cały rok
3.	Przygotowanie uczniów do świadomego, aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu publicznym, rozwijanie działalności SU.	<ul style="list-style-type: none">• udział w pracach samorządu klasowego i szkolnego;• przeprowadzenie zajęć dotyczących funkcjonowania instytucji publicznych i państwowych;• zapoznanie z normami prawnymi (policja, straż miejska).	<ul style="list-style-type: none">• n-le wychowawcy;• opiekunowie SU;• n-le WOS-u, edukacji obywatelskiej;• wszyscy nauczyciele.	cały rok
4.	Kształtowanie postawy proeuropejskiej; poznawanie kultur krajów europejskich; kształtowanie szacunku dla innych niż własna kultura, narodowości, przekonań.	<ul style="list-style-type: none">• konkursy wiedzy o krajach europejskich;• udział w konkursach językowych.	<ul style="list-style-type: none">• n-le języków obcych;• n-le WOS-u;• wychowawcy klas;• n-le języka polskiego;• n-le geografii.	cały rok
5.	Przygotowanie młodzieży do dorosłego życia w społeczeństwie demokratycznym i w rodzinie w oparciu o uniwersalne zasady etyczne, normy oraz prawo.	<ul style="list-style-type: none">• zapoznanie uczniów ze Statutem szkoły, SzZWO i PWP;• dyskusje na godzinach wychowawczych o znaczeniu regulaminów i statutów, o prawach dziecka, ucznia, człowieka; (np. Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka);• zajęcia z zakresu odpowiedzialności prawnej osób nieletnich;• spotkania z pracownikami Sądu dla Nieletnich i Policji.	<ul style="list-style-type: none">• wychowawcy klas;• pedagodzy szkolni;• dyrektor szkoły.	cały rok

8.2. Wychowanie do życia w rodzinie i w społeczeństwie.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Przygotowanie do pełnienia ról w rodzinie. Wskazywanie różnic płciowych.	<ul style="list-style-type: none"> zebrania z rodzicami; lekcje wychowawcze; pedagogizacja rodziców; lekcje edukacji zdrowotnej; lekcje biologii. 	<ul style="list-style-type: none"> n-le biologii; wychowawcy klas; pedagog szkolny; nauczyciele edukacji zdrowotnej. 	cały rok
2.	Wzmacnianie prawidłowych więzi w rodzinie. Odkrywanie znaczenia rodziny w życiu młodego człowieka. Formowanie odpowiedzialności za kształt przyszłej rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> organizacja i udział w uroczystościach dotyczących rodziny; aktywne uczestnictwo rodziców w uroczystościach szkolnych; poradnictwo pedagogiczne; godziny wychowawcze na temat rodziny jako gwarancji sensu i wartości życia; warsztaty, zajęcia edukacji zdrowotnej i godziny wychowawcze na temat wartości trwałych więzi rodzinnych, troski o dobro rodziny, przygotowania do pełnienia ról w przyszłej rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; pedagodzy szkolni; pedagog specjalny; psycholog szkolny; n-le odpowiedzialni za przygotowanie uroczystości; dyrektor szkoły; n-le edukacji zdrowotnej. 	cały rok
3.	Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> zasięganie opinii rodziców na temat programu wychowawczego i realizowanie go we współdziałaniu z nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> dyrektor szkoły; pedagodzy szkolni; pedagog specjalny; psycholog szkolny; wychowawcy klas. 	wrzesień cały rok
4.	Integracja i reintegracja środowiska klasowego i szkolnego.	<ul style="list-style-type: none"> zajęcia integracyjne w klasach pierwszych; zapoznanie uczniów z ich prawami i obowiązkami; przydział obowiązków w klasie, tworzenie samorządu klasowego, udział w pracach SU; wspólne wyjścia integrujące zespół klasowy, wycieczki; promocja mediacji jako metody rozwiązywania konfliktów oraz spornych sytuacji; budowanie właściwych relacji między uczniami, przeciwdziałanie konfliktom; dbanie o klasę i szkołę; udział w akcjach i konkursach organizowanych przez SU; 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; opiekun SU; dyrektor szkoły; n-le odpowiedzialni za organizację konkursów i akcji; pedagodzy szkolni; psycholog szkolny. 	cały rok
5.	Kształtowanie właściwych postaw wobec ludzi. Promowanie szacunku wobec każdego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze poświęcone tolerancji wobec „inności” innych osób, np. niepełnosprawności, pochodzenia czy wyznania i in.; organizowanie i udział w akcjach charytatywnych; zajęcia, konkursy, zawody sportowe organizowane w imię zdrowego współzawodnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; n-le wychowania fizycznego; wszyscy nauczyciele; pedagodzy szkolni; pedagog specjalny; psycholog szkolny. 	cały rok

8.3. Edukacja regionalna.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Kształtowanie szacunku wobec dziedzictwa kulturowego oraz rozwijanie potrzeby kontaktu z kulturą i sztuką.	<ul style="list-style-type: none"> wyjścia do muzeów i galerii; udział uczniów oraz pocztu sztandarowego w uroczystościach miejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> n-le wychowawcy; n-le odpowiedzialni za organizację wyjść; dyrektor szkoły. 	cały rok
2.	Poznanie historii i zabytków Białegostoku. Zaznajamianie z dorobkiem kultury ludowej regionu. Kształtowanie umiejętności korzystanie z dóbr kulturalnych i osiągnięć naukowych, w tym także środków masowego przekazu.	<ul style="list-style-type: none"> konkursy wiedzy; konkursy recytatorskie; lekcje historii, języka polskiego, informatyki, geografii; angażowanie się w akcje organizowane przez Szkołę, Miasto, społeczność lokalną. 	<ul style="list-style-type: none"> n-le wychowawcy; n-le historii i WOS; n-le języka polskiego; dyrektor szkoły; n-le informatyki. 	cały rok
3.	Poznanie okolic Białegostoku i Podlasia.	<ul style="list-style-type: none"> wycieczki krajoznawcze 	<ul style="list-style-type: none"> n-le wychowawcy; n-le historii, WOS-u; n-le biologii; n-le geografii. 	cały rok

8.4. Promowanie zdrowego stylu życia.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	<p>Dbłość o warunki i poczucie bezp. na terenie szkoły.</p> <p>Dostarczenie uczniom wiedzy o sposobach dbania o zdrowie i samopoczucie. Kształtowanie nawyków racjonalnego żywienia, dbania o higienę osobistą, kulturę fizyczną. Zapobieganie zaburzeniom łaknienia: anoreksji, bulimii.</p> <p>Kształtowanie postawy proekologicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie z regul. szkoły, pracowni, przepisami PPOŻ i BHP; lekcje wychowania fizycznego; treningi, zajęcia sportowe pozalekcyjne; imprezy sportowe szkolne i pozaszkolne; lekcje wychowawcze; pogadanki, projekcje filmów, konsultacje ze specjalistami z dziedziny zaburzeń łaknienia i profilaktyki innych chorób (np. nowotworów, cukrzycy itp.); udział w konkursach ekologicznych i akcjach typu Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata; 	<ul style="list-style-type: none"> - opiekunowie pracowni; - n-le wychowania fizycznego, trenerzy; - wychowawcy klas; - pielęgniarka szkolna; - n-le biologii i geografii; 	cały rok
2.	Przekazywanie wiedzy niezbędnej do podtrzymywania aktywności fizycznej i kształtowania nawyków zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowania fizycznego i biologii; treningi sportowe; konkursy prozdrowotne; pogadanki; spotkania z przedstawicielami służby zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; n-le biologii; n-le wychowania fizycznego i trenerzy; pielęgniarka szkolna; instytucje. 	cały rok
3.	Organizowanie zajęć rekreacyjno-sportowych i turystycznych.	<ul style="list-style-type: none"> organizacja imprez i zawodów sportowych, wycieczek. 	<ul style="list-style-type: none"> n-le wychowania fizycznego, trenerzy; wychowawcy. 	cały rok
4.	<p>Dbanie o bezpieczeństwo własne i innych w czasie zajęć lekcyjnych, przerw, zawodów sportowych, wycieczek szkolnych, ferii i wakacji.</p> <p>Egzekwowanie od uczniów znajomości i przestrzegania regulaminów szkolnych (Statut Szkoły, WSO).</p>	<ul style="list-style-type: none"> spotkania z przedstawicielami właściwych instytucji; omówienie regulaminów pracowni; omówienie zasad bezpiecznego korzystania ze stref wypoczynkowych wyznaczonych na terenie szkoły dla uczniów; omówienie zasad bezpiecznego odpoczynku w czasie przerw lekcyjnych, wycieczek, ferii, wakacji; 	<ul style="list-style-type: none"> n-le wychowawcy; pedagog szkolni; pedagog specjalny; psycholog; pozostali nauczyciele; n-le wychowania fizycznego i trenerzy; 	cały rok początek roku szkolnego

Program wychowawczo - profilaktyczny

Zespołu Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku

		<ul style="list-style-type: none"> • lekcje wychowawcze i przedmiotowe; • omawianie zachowań uczniów w czasie przerw, zajęć dodatkowych, treningów sportowych; • spotkania zespołów samokształceniowych i wychowawczych; • wycieczki i uroczystości szkolne; • stosowanie kar i nagród zgodnie ze Statutem ZSE. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyrekcja; • opiekunowie pracowni. 	
5.	Kształtowanie wrażliwości na estetykę otoczenia – edukacja ekologiczna.	<ul style="list-style-type: none"> • lekcje dotyczące przekazu informacji o zagrożeniach środowiska naturalnego; • udział w akcjach „Sprzątanie świata” itp.; • konkursy ekologiczne; • wycieczki, zwiedzanie np. oczyszczalni ścieków itp.; • segregacja odpadów na terenie szkoły; • zachęcanie do stosowania dobrych praktyk w zakresie oszczędzania energii elektrycznej, wody. 	<ul style="list-style-type: none"> • wychowawcy klas; • n-le biologii; • n-le geografii; • n-le chemii. 	cały rok
6.	Organizacja działań profilaktycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • kampanie informacyjne; • udział w warsztatach profilaktycznych. • realizacja działań wspierających zdrowie psychiczne uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> • pedagodzy szkolni; • psycholog szkolny; • pedagog specjalny; • wychowawcy, nauczyciele. 	cały rok

8.5. Zapobieganie patologiom i uzależnieniom.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Przeciwdziałanie nałogom (alkoholizmowi, narkomanii, lekomanii, uzależnieniom od nikotyny i Internetu itp.). Dostarczanie wiedzy na temat wpływu środków psychoaktywnych, mechanizmów uzależnienia, form pomocy.	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanki i prelekcje; • udział młodzieży w zajęciach profilaktycznych i psychoedukacyjnych; • lekcje wychowawcze; • projekcja filmów; • wystawy tematyczne, prezentacje multimedialne; • indywidualne rozmowy z uczniami; • działania interwencyjne; • dyżury w okolicach toalet; monitoring miejsc wspólnych; • ankietowanie; • organizowanie i udział w konkursach prozdrowotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • pedagodzy szkolni; • psycholog szkolny; • instytucje; • n-le biologii; • n-le wychowawcy. 	Cały rok
2.	Unikanie zagrożeń i zachowań ryzykownych (agresja, przemoc, mobbing szkolny, stres, konflikty z prawem, wypadki samochodowe, pożary i inne zdarzenia losowe).	<ul style="list-style-type: none"> • lekcje wychowawcze; • lekcje biologii, w-fu; • zajęcia pozalekcyjne; • wycieczki i wyjścia kulturalno-rozrywkowe; • ankiet; • pogadanki i prelekcje; • działania interwencyjne; • monitoring; dyżury nauczycieli; • współpraca ze Strażą Miejską i Policją; • warsztaty profilaktyczne; • zajęcia psychoedukacyjne; • szkolenia bhp; • projekcja filmów. 	<ul style="list-style-type: none"> • n-le wychowawcy; • n-le biologii; • pielęgniarka szkolna; • wicedyrektor szkoły; • pedagodzy szkolni; • pedagog specjalny; • psycholog szkolny; • n-le wychowania fizycznego; • specjaliści instytucji zewnętrznych; 	Cały rok, początek roku szkolnego, przed feriami zimowymi i wakacjami

			<ul style="list-style-type: none"> wszyscy nauczyciele. 	
3.	Nauka racjonalnego korzystania z mediów. Zapobieganie cyberprzemocy, hejtowi. Higiena cyfrowa i bezpieczne poruszanie się w sieci.	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze; zebrania z rodzicami; lekcje informatyki; pogadanki., prelekcje 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; n-le informatyki; przedstawiciele 	cały rok
4.	Kształtowanie potrzeby systematycznego uczestnictwa w zajęciach szkolnych. Przeciwdziałanie spóźnieniom i nadmiernej absencji szkolnej.	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze; zebrania z rodzicami; indywidualne rozmowy z rodzicami i systematyczny z nimi kontakt; konkursy międzyklasowe i indywidualne; systematyczna analiza dostrzeganych nieprawidłowości; systematyczna analiza frekwencji; 	<ul style="list-style-type: none"> n-le wychowawcy; dyrektor szkoły; pedagodzy szkolni; pedagog specjalny; opiekun SU. 	cały rok
5.	Podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie diagnozowania i reagowania wobec ucznia/dziecka eksperymentującego z środkami psychoaktywnymi.	<ul style="list-style-type: none"> materiały informacyjno-edukacyjne na stronie internetowej szkoły; gromadzenie i udostępnianie materiałów nt. profilaktyki uzależnień; proponowane przez powołane do tego celu instytucje, szkolenia, kursy i warsztaty dla nauczycieli i rodziców. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; pedagodzy szkolni; pielęgniarka szkolna; wszyscy nauczyciele; specjaliści instytucji zewnętrznych. 	cały rok
6.	Diagnozowanie potrzeb oraz kondycji psychicznej uczniów oraz organizacja adekwatnego wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze; indywidualne rozmowy z uczniem, rodzicami, pedagogiem, psychologiem; współpraca nauczycieli w zespołach uczących w klasie; ankiety, badania diagnostyczne prowadzone wewnętrznie oraz przez instytucje zewnętrzne; organizacja adekwatnego wsparcia; rówieśnicze grupy samopomocowe; działania integrujące i reintegrujące zespoły rówieśnicze. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; wszyscy nauczyciele; pedagog; psycholog; specjaliści instytucji zewnętrznych, poradni. 	cały rok

8.6. Przeciwdziałanie agresji.

Lp	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Rozpoznawanie problemów wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze; analiza i rozmowy o problemach w zespole klasowym; analiza sytuacji wychowawczej z wykorzystaniem ankiet; zebrania z rodzicami; rozmowy indywidualne z uczniami; współpraca nauczycieli w zespołach nauczycieli uczących w klasach i zespołach samokształceniowych; współpraca z poradniami specjalistycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; wszyscy nauczyciele; pedagodzy szkolni; psycholog szkolny. 	cały rok
2.	Kształtowania umiejętności interpersonalnych uczniów, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze; zajęcia psychoedukacyjne; rozmowy indywidualne z uczniami; wycieczki. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; pedagodzy szkolni; 	cały rok

			<ul style="list-style-type: none">psycholog szkolny.	
3.	Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i presją grupy.	<ul style="list-style-type: none">lekcje wychowawcze;zajęcia psychoedukacyjne;rozmowy indywidualne z uczniami;zajęcia sportowe.	<ul style="list-style-type: none">wychowawcy klas;n-le wfu, trenerzy;pedagodzy szkolni;psycholog szkolny	cały rok

8.7. Orientacja zawodowa i planowanie kariery.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Zapewnienie uczniom warunków zgodnie z ich indywidualnymi możliwościami i potrzebami. Wykorzystywanie wiadomości wynikających z programów nauczania poszczególnych przedmiotów do lepszego poznawania siebie i swoich możliwości.	<ul style="list-style-type: none">koła zainteresowań;konkursy;treningi sportowe;zespoły wyrównawcze;współpraca z poradnią psychol. – pedagogiczną;diagnoza na starcie;współpraca z instytucjami niosącymi pomoc socjalną;	<ul style="list-style-type: none">wszyscy nauczyciele;wychowawcy klas;trenerzy;pedagog szkolny.	cały rok
2.	Zapoznanie uczniów ze specyfiką różnych zawodów. Przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Kształtowanie umiejętności autoprezentacji oraz konstruowania i formułowania dokumentów niezbędnych w procesie starania się o pracę. Wdrażanie do korzystania z różnorodnych form doskonalenia kwalifikacji i kompetencji oraz rozwijania umiejętności cyfrowych, skutecznej komunikacji zdalnej.	<ul style="list-style-type: none">lekcje wychowawcze;spotkania z przedstawicielami ciekawych zawodów;współpraca z rodzicami;współpraca z uczelniami wyższymi;współpraca z doradcą zawodowym.	<ul style="list-style-type: none">wychowawcy klas;pedagodzy szkolni;nauczyciele języka polskiego i PP;doradca zawodowy.	cały rok (szczególne uwzgl. uczniów klas kończących edukację w ZSE)

8.8. Kształtowanie określonych kompetencji psychospołecznych.

Lp	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Profilaktyka stresu. Pogłębianie wiedzy uczniów na temat stresu. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i zapobiegania jego skutkom. Rozwijanie umiejętności redukowania stresu doraźnego i długofalowego. Wdrażanie technik relaksacji	<ul style="list-style-type: none">lekcje wychowawcze;lekcje biologii;lekcje wychowania fizycznego;zajęcia pozalekcyjne;projekcja filmów;rozmowy indywidualne z uczniami;wycieczki, wyjścia kulturalno-rozrywkowezajęcia psychoedukacyjne	<ul style="list-style-type: none">wychowawcy klas;n-le biologii;n-le wychowania fizycznego i trenerzy;pielęgniarka szkolna;pedagodzy szkolni;psycholog;specjaliści instytucji zewnętrznych	w trakcie trwania roku szk. ze szczególnym uwzgl. klas kończących edukację
2.	Kształtowanie postawy asertywnej. Podniesienie samoświadomości ucznia. Kształtowanie	<ul style="list-style-type: none">lekcje wychowawcze;zajęcia integr.zespół klasowy;	<ul style="list-style-type: none">wych. klas;wszyscy nauczyciele;	cały rok

	<p>umiejętności wyrażania siebie i własnych poglądów. Przekazanie wiedzy o technikach skutecznego odmawiania. Podnoszenie poczucia własnej wartości.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywanie metod aktywizujących i form pracy zespołowej na lekcjach; zajęcia psychoedukacyjne; lekcje wychowawcze; udzielanie pozytywnych informacji zwrotnych; 	<ul style="list-style-type: none"> pedagodzy szkolni; pedagog specjalny; psycholog 	
3.	<p>Kształtowanie kompetencji komunikacyjnych. Podniesienie stanu świadomości uczniów o znaczeniu komunikacji werbalnej i niewerbalnej w porozumiewaniu się ludzi. Kształtowanie umiejętności poprawnego wyrażania siebie, swoich poglądów i potrzeb. Kształcenie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zwracanie uwagi na właściwe wypowiedzianie się uczniów i używane przez nich słownictwo; lekcje wychowawcze; zajęcia psychoedukacyjne; rozmowy indywidualne z uczniami; wykorzystanie metod aktywizujących na lekcji; wzbogacanie słownictwa uczniów i zachęcanie ich do częstych, płynnych i wyczerpujących wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> wszyscy nauczyciele; wychowawcy klas; nauczyciele języka polskiego i języków obcych. 	cały rok
4.	<p>Wspieranie dobrostanu uczniów, - kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie psychiczne, konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, z obniżonym nastrojem, obniżoną kondycją psychiczną wynikających z trudnych doświadczeń życiowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> lekcje wychowawcze; indywidualne rozmowy z wychowawcą, rodzicami, specjalistami; zajęcia edukacyjne, psychoedukacyjne; stworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych; dbałość o wzmacnianie relacji międzyrówieśniczych; udzielanie informacji o specjalistycznych placówkach pomocowych; wsparcie emocjonalne, pomoc w przezwyciężaniu kryzysów emocjonalnych i in.; wsparcie edukacyjne w nadrabianiu zaległości programowych. 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; wszyscy nauczyciele; placówki pomocowe; dyrekcja; pedagodzy szkolni; psycholog. 	cały rok

8.9. Zapobieganie wagarom i niepowodzeniom szkolnym.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	<p>Zapobieganie nadmiernej absencji. Motywowanie uczniów do uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych i szkolnych. Zachęcanie ich do włączania się w życie szkoły. Zapoznanie uczniów ze Statutem ZSE, regulaminem klasyfikowania i oceniania, Programem wychowawczo-profilaktycznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> systematyczna kontrola frekwencji poszczególnych uczniów; wykorzystanie metod aktywizujących na lekcjach; angażowanie uczniów do działań na rzecz klasy i szkoły (akcje, imprezy, uroczystości); angażowanie uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych; zajęcia integracyjne, np.: w Stowarzyszeniu MONAR Poradni Profilaktyczno-Konsultacyjnej; egzekwowanie przestrzegania regulaminów szkolnych; wyróżnienia uczniów osiągających wysoką frekwencję na zajęciach; jasne formułowanie zasad usprawiedliwiania nieobecności; stała współpraca z rodzicami; 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy klas; nauczyciele przedmiotowi wicedyrektor szkoły; dyrektor szkoły; pedagodzy szkolni; opiekun SU. 	<p>cały rok</p> <p>klasy pierwsze</p>

Program wychowawczo - profilaktyczny

Zespołu Szkół Elektrycznych im. prof. Janusza Groszkowskiego w Białymstoku

		<ul style="list-style-type: none">• indywidualne rozmowy z uczniami.		
2.	<p>Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.</p> <p>Upowszechnianie metod aktywizujących w programach nauczania poszczególnych przedmiotów.</p> <p>Wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich uczniów. Diagnoza uczniów z trudnościami w uczeniu się oraz uczniów szczególnie uzdolnionych. Stwarzanie okazji do odnoszenia choćby drobnych sukcesów edukacyjnych.</p> <p>Systematyczne podnoszenie wiedzy i kompetencji nauczycieli w zakresie zapobiegania niepowodzeniom szkolnym</p>	<ul style="list-style-type: none">• indywidualizacja procesu nauczania;• stosowanie metod aktywizujących w trakcie lekcji;• realizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej;• organizowanie kół zainteresowań;• organizowanie konkursów wiedzy i umiejętności oraz przedstawiń z udziałem uczniów;• nagradzanie pochwałą za postępy w nauce;• współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną;• dostosowanie form i metod kształcenia do stwierdzonych specyficznych wymagań poszczególnych uczniów;• nagradzanie uczniów za szczególne osiągnięcia;• ekspozycja prac, pucharów, medali i dyplomów uczniów w widocznym miejscu na terenie szkoły;• proponowane przez powołane do tego celu instytucje, szkolenia, kursy i warsztaty dla nauczycieli.	<ul style="list-style-type: none">• wychowawcy klas;• opiekunowie kół zainteresowań i zajęć wyrówn.;• nauczyciele odpowiedzialni za organizację konkursów, wystaw i przedstawiń;• n-le wychowania fizycznego i trenerzy;• dyrekcja szkoły;• pedagodzy;• wszyscy nauczyciele.	<p>cały rok</p> <p>impresje okolicznościowe</p> <p>w trakcie trwania roku szkolnego</p> <p>koniec roku szkolnego</p>
3.	<p>Kształtowanie umiejętności racjonalnego zarządzania czasem oraz organizacji czasu wolnego.</p>	<ul style="list-style-type: none">• lekcje wychowawcze;• zajęcia psychoedukacyjne;• organizacja zajęć pozalekcyjnych, wyjść kulturalno-rozrywkowych, wycieczek;• promowanie czytelnictwa;	<ul style="list-style-type: none">• wychowawcy;• n-le zajęć pozalek.;• nauczyciele wfu i opiekunowie sekcji sportowych;• nauczyciele bibliotekarze;• pedagog.	<p>cały rok</p>
4.	<p>Wspomaganie nauki osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw.</p>	<ul style="list-style-type: none">• dodatkowe zajęcia z języka polskiego oraz przedmiotów, na których bariera językowa uniemożliwia lub utrudnia realizację programu;• integracja z rówieśnikami;• angażowanie uczniów w życie klasy i szkoły;• dostosowanie metod pracy do możliwości uczniów.	<ul style="list-style-type: none">• dyrekcja;• wychowawcy klas;• wszyscy nauczyciele.	<p>cały rok</p>

8.10. Wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań.

Lp.	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	<p>Rozwój zainteresowań, kultury artystycznej i technicznej.</p> <p>Rozwijanie zainteresowań artystycznych i muzycznych.</p> <p>Rozwijanie zainteresowań informat. oraz technicznych.</p> <p>Kształtowanie wrażliwości estetycznej.</p> <p>Rozwijanie idei wolontariatu.</p>	<ul style="list-style-type: none">• nauka gry na instrumentach, zajęcia w orkiestrze szkolnej;• udział w zajęciach pozalekcyjnych z zakresu programowania;• udział w kołach zainteresowań;• praca w radiowęźle; TV- Elektryk i in.• przygotowanie uczniów do udziału w olimpiadach technicznych;• rozbudzanie zainteresowania sztuką poprzez wizyty w kinach, teatrach, muzeach oraz poza granicami Polski;	<ul style="list-style-type: none">• dyrygent szkolnej orkiestry;• opiekunowie kół zainteresowań;• opiekun SU oraz opiekun radiowęzła szkolnego, TV- Elektryk;• wychowawcy klas;• nauczyciele przedmiotów zawodowych;	<p>cały rok</p>

		• udział w akcjach charytatywnych		
2.	<p>Kształtowanie postawy prorodzinnej.</p> <p>Prezentacja wartości prorodzinnych. Prezentacja rodziny w szeregu wartości chrześcijańskich.</p> <p>Przygotowanie do pełnienia ról rodzinnych.</p> <p>Wzmacnianie więzi rodzinnych, wzajemnego zaufania i miłości.</p> <p>Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie umiejętności wychowawczych oraz relacji i współpracy z rodzicami uczniów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z edukacji zdrowotnej; • lekcje religii; • lekcje wychowawcze; • zebrania z rodzicami; • uroczystości i imprezy z udziałem rodziców; • proponowane przez powołane do tego celu instytucje, szkolenia, kursy i warsztaty dla nauczycieli. 	<ul style="list-style-type: none"> • n-le edukacji zdrowotnej; • n-le religii i etyki; • wychowawcy klas; • specjaliści instytucji zewnętrznych. 	cały rok

9. Czynniki chroniące oraz czynniki ryzyka.

Realizacja działań wychowawczo-profilaktycznych odbywa się na podstawie przeprowadzanej **w każdym roku szkolnym** diagnozy w zakresie występujących **w środowisku szkolnym**:

- **czynników chroniących:** indywidualnych cech i zachowań uczniów lub wychowanków, cech środowiska społecznego i efektów ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia lub wychowanka i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka;
- **czynników ryzyka:** indywidualnych cech i zachowań uczniów lub wychowanków, cech środowiska społecznego i efektów ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Obszar występowania	Przykłady czynników chroniących	Przykłady czynników ryzyka
Własności indywidualne	<ul style="list-style-type: none"> • poziom inteligencji; • zdolności uczenia się; • umiejętności komunikacyjne i społeczne; • pozytywny obraz siebie i wiara we własne możliwości; • motywacja do osiągnięć, ambicje, cele, dążenia; • towarzyskie usposobienie; • dojrzałość emocjonalna, umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych, stresowych, kryzysowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom inteligencji; • trudności w przyswajaniu wiedzy, rozumieniu zjawisk; • niski poziom umiejętności społecznych; • negatywny obraz własnej osoby i otaczającego świata; • brak wiary we własne możliwości i sukcesy; • brak ambicji; • samotność, izolacja, stronienie od towarzystwa, • brak odporności na stres, niedojrzałość emocjonalna; • przykre doświadczenia, choroby, wypadki, traumy osobiste lub w rodzinie; • brak umiejętności konstruktywnego pokonywania kryzysów.

Rodzina	<ul style="list-style-type: none">• bliskie, serdeczne relacje rodzinne, atrakcyjne formy spędzania wspólnego czasu wolnego;• wspieranie dziecka w sytuacjach trudnych, ale też w jego codziennym rozwoju;• akceptacja dziecka, jego wyborów i dążeń, zaangażowanie w jego sprawy;• dbałość o bezpieczeństwo dziecka;• stosowanie jasnego systemu zasad, norm, oczekiwań wobec dziecka oraz kar i nagród;• monitorowanie form spędzania przez dziecko czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none">• niski status ekonomiczny rodziny (ubóstwo, niski poziom wykształcenia rodziców, bezrobocie);• nadużywanie lub uzależnienie rodziców bądź rodzeństwa od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;• przemoc fizyczna i psychiczna stosowana przez rodziców;• włączanie dziecka w konflikty rodzinne, w tym agresywne zachowania rodziców w sytuacjach okołorozwodowych;• niewydolność wychowawcza, nieprawidłowe wypełnianie ról rodzicielskich: brak opieki nad dzieckiem, zaniedbania wychowawcze, brak kontroli i dozoru, odrzucenie, brak zainteresowania sprawami dziecka;• brak spójności i konsekwencji w postępowaniu rodzicielskim;• napięcie, kryzysy emocjonalne, rodzinne i ekonomiczne
Szkola	<ul style="list-style-type: none">• pozytywna atmosfera środowiska szkolnego, dobre relacje wśród uczniów oraz między uczniami a nauczycielami;• zaangażowanie nauczycieli i wychowawców w sprawy ucznia, reagowanie na jego potrzeby, wspieranie w rozwoju szczególnych uzdolnień oraz pokonywaniu trudności;• włączanie uczniów w proces decydowania o sprawach ich dotyczących;• sprzyjające bezpieczeństwu zasady i normy szkolne oraz konsekwentne ich przestrzeganie;• budowanie przestrzeni do osiągnięcia przez uczniów sukcesów;• reagowanie na wszelkie przejawy niewłaściwych zachowań oraz łamania ustalonych zasad porządku, zapobieganie przemocy, dyskryminacji, agresji;• zwracanie uwagi na kondycję psychiczną uczniów oraz udzielanie adekwatnego wsparcia;• bogata oferta zajęć pozalekcyjnych.	<ul style="list-style-type: none">• niepowodzenia w nauce, brak sukcesów szkolnych;• wagary, łamanie zasad porządku szkolnego;• agresja słowna i fizyczna wśród rówieśników;• wulgarne, agresywne zachowania wobec nauczycieli;• zaniedbania potrzeb edukacyjnych dzieci przez rodziców;• brak wsparcia ze strony nauczycieli;• niekorzystny klimat społeczny;• niski poziom nauczania;
Środowisko rówieśnicze	<ul style="list-style-type: none">• przyjaźń z konstruktywnymi rówieśnikami;• ciekawe, konstruktywne formy spędzania czasu wolnego;• dbałość o bezpośrednie relacje rówieśnicze, umacnianie więzi.	<ul style="list-style-type: none">• występowanie w grupie rówieśniczej zachowań ryzykownych: powszechnego spożywania alkoholu czy innych środków psychoaktywnych, przemocy, wulgaryzmów, agresji itp.;• występowanie zachowań dyskryminacyjnych;• brak reakcji ze strony dorosłych na przejawy niewłaściwych zachowań młodzieży;• odrzucenie, brak akceptacji ze strony rówieśników.
Środowisko lokalne	<ul style="list-style-type: none">• przyjazne i bezpieczne sąsiedztwo;• dostęp do atrakcyjnych i konstruktywnych form spędzania wolnego czasu;• dostęp do informacji, komunikacji, instytucji i służb, których celem jest zapewnienie bezpieczeństwa i wspieranie młodych osób oraz ich rodzin w sytuacjach trudnych, kryzysowych.	<ul style="list-style-type: none">• wysoki poziom zagrożenia przestępczością;• powszechna dostępność środków psychoaktywnych lub osób dorosłych sięgających po te substancje;• ubóstwo, bezrobocie, dezorganizacja życia społecznego;• przyzwolenie, brak reakcji na przejawy łamania norm i zasad życia społecznego;• negatywne przekazy płynące z popkultury i mediów.

10. Diagnoza czynników chroniących i czynników ryzyka może być dokonywana na podstawie:

- obserwacji;
- wywiadu;
- rozmowy;
- analizy wytworów ucznia;
- ankiety;
- analizy dokumentacji szkolnej;
- wyników lokalnej diagnozy problemów;
- w oparciu o wyniki diagnoz ogólnopolskich – badań ankietowych realizowanych przez wyspecjalizowane placówki badawcze.

11. Postanowienia końcowe:

- Program jest częścią Koncepcji Pracy Szkoły.
- Plany pracy wychowawczej dla poszczególnych klas na dany rok szkolny wynikają z założeń Programu.
- Z treścią Programu zapoznają uczniów i ich rodziców wychowawcy klas.
- Program wchodzi w życie po uchwaleniu przez Radę Rodziców w oparciu o opinię Rady Pedagogicznej i Samorządu Uczniowskiego.
- Zmian w Programie dokonuje Rada Pedagogiczna przy aprobacie Rady Rodziców i Samorządu Uczniowskiego.
- Zmiany muszą być zgodne z prawem oświatowym i Statutem Zespołu.
- Do niniejszego Programu mogą być dołączane propozycje scenariuszy zajęć wychowawczych i profilaktycznych wspomagających realizację treści wynikających z niniejszego Programu. Scenariusze opracowane przez nauczycieli stanowią załączniki do programu.
- W ramach realizacji treści wynikających z niniejszego programu dopuszczalne jest korzystanie z innych programów profilaktycznych opracowanych przez różne ośrodki wspomaganie szeroko pojętej działalności profilaktycznej.
- Podział treści programowych z propozycją zagadnień tematycznych do realizacji w poszczególnych klasach opracowywany jest w ujęciu tabelarycznym na każdy rok szkolny z uwzględnieniem priorytetów edukacyjnych na dany rok szkolny oraz wniosków z analizy sytuacji wychowawczej w szkole będącej elementem ewaluacji programu. Dokument ten stanowi załącznik do tego Programu.

Pozytywna opinia Rady Pedagogicznej w dniu: 29 sierpnia 2025 r.

Pozytywna opinia Samorządu Uczniowskiego w dniu: 1 września 2025 r.

Program uchwalony przez Radę Rodziców przy ZSE w Białymstoku: 2 września 2025 r.